

te midden der wereld bewegende, maar zich onderscheidende van de wereld, eene krachtige, levende getuigenis is voor de getrouwheid van den Christus, en de waarachtige werking Zijner genade; — eene Gemeente wel niet zonder vlek of rimpel (op aarde kan zij dat niet zijn) maar toch eene Gemeente, die in de broederlijke liefde blijvende, vasthoudende aan haren Heer, Zijn licht verspreidende in de duisternis, een krachtig en zich telkens vernieuwend protest is tegen het naam-christendom der wereld, en van welke men zeggen kan tegen hen, die uit ergernis over de naam-christenen, aan den Christus en Zijne beloften twifelen: ziet hier dezen, zijn ze Hem niet tot eene getuigenis, die niet kan wederproken worden?

Wie behooren in volle waarheid tot deze Gemeente? Zijn het wel zeker allen, die uiterlijk haren wegen gaan, en die den Christus in den mond, den wereldzin in het hart mededragen, ook hier, slechts onder anderen vorm? Wie zal hier oordeelen? De groote Herder alleen kent Zijne schapen, kent ze allen, en wordt ook van hen gekend; daarom is aan ieder, die tot de kennis van den Christus gekomen is, de verplichting opgelegd, deze Gemeente te helpen opbouwen, die althans met één lid te vermeerderen, beginnende met zich zelve... (De terugkeer van Golgotha, blz. 23 en 24).

„Beginnende met zich zelve”, dat heeft hier grooten nadruk. „Beginnende”, het zegt tegelijk, dat wij niet bij ons zelf mogen blijven staan. Toch leiden maar al te veel Christenen een eenzaam leven. Is het niet een der ernstige wondeplekken van de Evangelisatie, dat lang niet allen die er toe geroepen worden, zich er aan wijden? In het Pinksterhoofdstuk, Handelingen 2, komt telkens voor het woordje „allen”. Zij waren allen eendrachtiglijk bijeen, werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en een iegelijk van hen begon te spreken, zooals de Geest hun gaf uit te spreken. Hoe moet dit de belijders van Christus beschamen! Wel nam in de laatste jaren, vooral door den invloed der beide gehouden Congressen, de belangstelling in de Evangelisatie krachtig toe, toch is het praktisch werk nog altijd slechts de zaak van een kleine groep, meest tot de eenvoudigen behoorend.

Moge van de gedachtenisviering van het hooge Pinksterfeest tot allen een krachtige prikkeling uitgaan om, in gehoorzaamheid aan het bevel op den berg der hemelvaart gesproken, getuigen van Christus te zijn. En dit met woord en daad. Allereerst in zijn eigen huis, daarna in eigen omgeving, bij den weg en op het werk. De kracht der gemeente van den eersten Pinkstordag ligt in de machtige prediking van Petrus; in het belijden van haar heilige overtuiging in elken kring en tegenover iedereen tegenstander. Daardoor wordt nog altijd de Christelijke actie tot een macht in het land. Zij het daarom ons gebed, dat de Geest Gods in steeds meerdere belijders den moed ontsteke, om in onze veelzins zoo dorre en matte eeuw een frisch en bezielend getuigenis uit te dragen. Niet door over het geloof te redekavelen — maar door het in onzen levenswandel te toonen. Daardoor zullen de tegenstanders gevoelen, dat in de Kerk des Heeren een geestelijke macht openbaar wordt, waartegen zij geen wapen hebben. Laat er in tegenstelling met zooveel (helaas, ook in onzen eigen kring), die den treurigen moed hebben, tegenover de waarheid Gods een weifelende en twijfelende houding aan te nemen, alom een cordaat en pittig getuigenis uitgaan, dat hen veroordeelt en beschaamt.

Door getrouwheid in het getuigen en belijden van den kostbaren schat van de kennis der zaligheid, in Christus geopenbaard, treden wij van verre in de voetsporen der eerste Pinksterlingen, en worden wij verwaardigd, mede-arbeiders Gods te zijn in de bevordering der komst van Zijn heerlijk Koninkrijk.

Heemstede.

J. P. TAZELAAR.

UIT DE HISTORIE

De Theologische School.

In de Januari-aflevering van „De Vrije Kerk”, jaargang 9, 1883, schreef Gispén een artikel: „Onze Theologische School”. Als een der gewichtigste besluiten, door de laatste Synode genomen, beschouwde hij dat, waarbij drie nieuwe leeraren, Wielenga, Lindeboom en Bavinck, benoemd waren aan de Theologische School. Verder sprekende over de groote betekenis van het onderwijs, kwam hij ook op de klacht, in den laatsten tijd veel gehoord, dat de examens te Kampen niet waren, zooals men die wenschte. Velen meenden de oorzaak daarvan bij de jongelui te moeten zoeken. Gispén betwistte echter, of de schuld alleen, zelfs hoofdzakelijk, bij hen lag. Hij veroorloofde zich te vragen, of de examen-methode, die te Kampen gevolgd werd, ook niet voor wijziging en verbetering vatbaar was. Hij toch achtte het beter, dat niet de curatoren, maar de docenten het examen afnamen. Ook waren de onderwijskrachten ontoereikend voor het veelomvattende werk. Deze overtuiging

had de curatoren er dan ook toe geleid, om de bekende circulaire aan de gemeente te zenden, waarin werd voorgesteld, het docentenpersoneel met twee te vermeerderen. En toen nu een der docenten zich gedrongen zag, zijn betrekking neer te leggen, werd de benoeming van drie docenten noodig geacht. En dat de Synode van de noodzakelijkheid eener vermeerdering van leerkrachten overtuigd was, bewees de eenparigheid, waarmee het voorstel der curatoren aangenomen was. Dat ook de ouderlingen geen bezwaar maakten en voorgingen in het stemmen om drie docenten te benoemen, was inderdaad hoopgevend voor de toekomst. En dat deze geheele handeling met zulk een ernst, openhartigheid en eenstemmigheid geschiedde, dat gaf Gispén grond om te belijden: Het is van den Heere geschied, en het is wonderlijk in onze oogen.

„Daarbij mag, geloof ik, de keus der nieuwe docenten de goedkeuring van heel de Kerk wegdagen. Drie mannen van ongerepte reputatie, van wetenschappelijken zin, vast van overtuiging en in den bloei en de kracht des levens, het is inderdaad geen klein geschenk van onzen God. Wie met mij dat oogenblik der benoeming doorleefde, zal het niet licht vergeten. Wie zich de woorden der benoemen, in dat gewichtig oogenblik gesproken, herinnert, zal met mij overtuigd zijn, dat deze mannen niet te rade zijn gegaan met vleesch en bloed, maar gezien hebben op het heil der Kerk”.

Als President der laatstgehouden Synode hield Gispén ook een toespraak bij de installatie van de drie Leeraren aan de Theologische School op 9 Januari 1883.

Zie hiulde aldus:

Geëerde Hoorders,

„De installatie der nieuw benoemde docenten wordt opgedragen aan de Curatoren, en meteen bepaald, dat het Moderamen bij die gelegenheid tegenwoordig zal zijn”. Aldus besloot onze Synode, in het vorige jaar te Zwolle gehouden, en welk besluit te vinden is in artikel 209 van de in druk verschenen Handelingen.

Hieruit blijkt, dat het mij, als Voorzitter der Synode, niet is opgedragen bij deze plechtige gelegenheid het woord te voeren, maar alleen om er bij tegenwoordig te zijn. De onderscheiding en het voorrecht, om in deze ure een inleidend woord te spreken, heb ik alleen te danken aan de welwillendheid van H.H. Docenten en Curatoren, die mij hiertoe uitnodigden. Dat ik, zonder aarzelen, ja met blijdschap, deze vereerende uitnodiging aannam, zal niemand uwer bevreemden, die met mij overtuigd is van het innig en veelbetekenend verband dat er is tusschen Kerk en School.

Dit verband toch is gansch natuurlijk. Wat reeds de wijsheid onder Israël verkondigde, dat eene ziel zonder wetenschap niet goed is, geldt ook van die verzameling der zielen, die Kerk heet. Eene Kerk zonder wetenschap is niet goed. Zij geeft oorzaak tot de klacht: mijn volk gaat verloren omdat het zonder kennis is, en kan onmogelijk hare roeping vervullen om in de wereld te zijn: pilaar en vastigheid der waarheid. Het geloof zelf is het zekerste weten. Het is kennen, zien, verstaan niet minder dan vertrouwen, en verlichte oogen des verstands te hebben is zoo onmisbaar voor de Kerk, dat Paulus, anders niet gewoon veel van zijn verborgen leven te spreken, openlijk verklaart, dat hij, om die zaak voor de gemeente te verkrijgen, onophoudelijk zijn knieën buigt voor Hem, in wien al het geslacht in den hemel en op de aarde genaamd wordt. Dezelfde Paulus, ook uit wetenschappelijk oogpunt, de grootste der Apostelen, geeft vele en ernstige wenken om den dienst des Woords in de gemeente toch alleen toe te vertrouwen aan mannen, die niet slechts onberispelijk, maar ook bekwaam zijn, bekwaam om anderen te leeren. Zuiverheid wil hij in de leer, maar ook deftigheid. Eene prediking, die slechts de toejuiching geniet van ruwe en onbeschaafde geesten, zou gewis niet de onverdeelde goedkeuring wegdagen van den man, die er, in den ganschen loop zijner bediening, naar streefde het Woord Gods aangenaam te maken aan alle consciënten der menschen, in de tegenwoordigheid Gods.

De natuur der kerk eischt kennis, wetenschap, wijl de kerk het lichaam is van Hem, in wien alle schatten van wetenschap en kennis verborgen zijn. Door een natuurlijke drang komt de Kerk vanzelf tot de School. Zij moet bekwaame dienaren hebben. Die dienaren voor de Kerk, onder leiding des Heiligen Geestes, te vormen, is de taak der School.

Ik zeg, de taak der School. Maar dan denk ik daarbij noch aan de lagere volksschool, noch aan de Universiteit. Principiël is het mijne overtuiging, dat de Kerk evenmin Schoolmeesteres als de Staat Schoolmeester is. Spreek ik dus van de School, die in een natuurlijk verband tot de Kerk staat, dan bedoel ik uitsluitend de Theologische School. De School die de bestemming heeft om geheel voor de Kerk te zijn; door de Kerk gesticht, door de Kerk onderhouden en staande onder haar opzicht en tucht. De taak der Universiteit is veel uitgebreider en van grooter omvang. Zij heeft de roeping den mensch in de gelegenheid te stellen het gansche gebied der menschelijke kennis rond te wandelen, alles wat weetbaar is te leeren ken-

nen, en universeel te ontwikkelen, opdat ieder, naar zijn aanleg en roeping, eene keus doe, om deze of gene wetenschap meer tot voorwerp van bijzonder onderzoek te maken en tot die handeling in het leven gevormd te worden, waarin men, hetzij als geneeskundige, of rechtsgeleerde, als letterkundige, of theoloog, de menschelijke samenleving of de maatschappij wenscht te dienen, en in die hoedanigheid van dienaar zelf een levens-taak te vervullen. Tusschen de Kerk en de Universiteit kan zeker ook verband bestaan. Maar dit verband is toevallig en van wisselenden aard. Er zijn tijdperken in de geschiedenis aan te wijzen, waarin de Heilige Godgeleerdheid, als Koninginne der wetenschappen gehuldigd, de verschillende wetenschappen tot éene wetenschap vereenigende, het middelpunt was van den cirkel, de ziel van het lichaam, en al het weten leidde tot gelooven. De Kerk, saamgegroeid met de maatschappij, controleerde, om zoo te zeggen, de wetenschap, en onderwierp door deze controle, in verband met politieke machten, geheel de maatschappij aan zich. Maar er zijn ook tijdperken dat de Universiteit zich heeft weten vrij te maken van de controle der Kerk, van de wetenschap wapenen smeedde om het geloof te niet te doen, en, evenzeer in verband met politieke machten, de Kerk terug drong in een hoek, uit de hoogte op haar nederzag, of haar beschouwde als eene oerbiedwaardige grootmoeder, wier begrippen van de dingen verouderd zijn, wier levensopvatting den lachlust der wetenschappelijk gevormden opwekt.

Het zou inderdaad treurig zijn, zoo de Kerk van die wisseling der tijden geheel afhankelijk was. De Kerk, als zoodanig, kan de Universiteit missen. Eene andere vraag is het, of de Universiteit de theologie kan missen, en of zij, door de theologie uit den cirkel der wetenschappen te bannen, zich zelf niet onbekwaam verklaart om het machtigste verschijnsel in de menschelijke natuur, den godsdienst, te verklaren. Met deze vraag hebben wij ons echter niet in te laten. Dat moet de Universiteit weten.

Wij weten, dat er tusschen de Kerk en de School een natuurlijk en historisch verband bestaat. Wil de wetenschap door de Kerk te dienen, het Hoofd der Kerk dienen en verheerlijken; de Kerk verblijdt zich in die hulde en ziet er een voorspel in van hetgeen wezen zal, als alle knieën voor Jezus buigen, en alle mond en tong Hem heerlijkheid geeft. Maar wil de wetenschap het tegenovergestelde; de Kerk gaat, onafhankelijk van het voorbijgaande, haar weg. Haar roeping begrijpende en zich bewust van hare hemelsche rechten, gaat zij voort met Hem te belijden, wiens volk een vrij-willig volk is, en volgt het spoor van haar koninklijk Hoofd: door lijden tot heerlijkheid. Van de dagen der Alexandrijnsche Catechetenschool af, die uit eene inrichting van onderwijs voor beschaafde Catechumenen tot een theologisch seminarium (volgens Kurtz) opwies, heeft de Kerk haar School gehad. En zij zal haar School behouden, zoolang zij zich bewust is, Kerk van Christus te zijn.

Ongepast zou het zijn, zoo ik mij verdere uitweiding veroorloofde, en tegen den eisch der kortheid, aan een inleidend woord gesteld, al te zeer zondigde. Laat mij alleen nog mogen zeggen, dat de handhaving van het verband tusschen Kerk en School, door de tegenwoordige tijdsomstandigheden, meer dan ooit geëischt wordt. De tegenwoordige Universiteiten, vrijgemaakt van het gezag der hoogste wetenschap en van de tucht der Kerk, en daarentegen gebonden aan den Staat, d.i. aan de macht van deze wereld, hebben de bestemming niet meer en missen de bevoegdheid om dienaren voor de Kerk te vormen. Het recht om aan de Universiteit wetenschap te verzamelen of zich daar te bekwaamen tot het verkrijgen van een wetenschappelijken graad of titel, betwist ik aan niemand, en ik ontzag aan de Kerk de bevoegdheid om hare leden daarin te verhinderen. Maar misdadig noem ik het, wanneer eene Kerk, zooals b.v. de Nederlandsche Hervormde, de Evangeliebediening in de gemeente ontzegt aan allen, die niet aan eene Rijks-Universiteit, welke met de Kerk niets te maken heeft, gediplomeerd zijn. Dat is de zelfstandigheid der Kerk prijs geven, ter wille van een waan, of omdat zij te geldgierig is om zelve Scholen te bekostigen, die de kerkdienst en het predikambt in de gemeente onderhouden. Want een waan is het, dat de Universiteit noodig zou zijn, om goede predikanten te vormen. De Roomsche-Katholieke geestelijkheid, wien het in onze dagen waarlijk niet aan algemeene kennis of scherpsinnigheid ontbreekt, wordt, althans wat Nederland betreft, schier uitsluitend in de Kerkelijke Scholen of Seminariën gevormd. En wat de Christelijke Gereformeerde Kerk tegenwoordig is, heeft, ik schroom niet het openlijk uit te spreken, zij grootendeels aan haar Theologische School te danken. Zij zelve beseft dat, en met recht mag gezegd worden, dat de Theologische School voorwerp is der aanhoudende zorg van al haar besturen.

Ook onze Synode van het vorige jaar was daar diep van doordrongen. En al worden hare handelingen in betrekking tot de Theologische School niet door allen goedgekeurd; dat zij niettemin door geen ander beginsel gedreven werd en geen ander

doel voor door de Onfeilbaar node niet drijven of woordigh wetensch heeft zij, zondige wogen. E stem der de drie ging het blik zijns is aan d

Thans, waarin de krijen, en aan de T formeerde vestigd.

Hoogee met eene binden, i Kerk, wie tolk ik m scher haar zeggen, d koestert. voor de de meded schap, al Kerkdien het woort en schen opdat gij die de K kan mij arbeid in was aan in dat o maar var Heeren g zijt uit d pen, gero haar Hee sterkte! E maar tot tot opbou nu aan d van goed l'w werk wat tot h lijke toev menigvul dagelijks te weten.

ambtgeno gemeente in de ve logen zijn de plaats wezen di nalaten v leeraren zij kan o Zij bidt durigen z te werke matiek, d aan den- wier gros these is en tot He in alle e En hie ken, en nooten m sluit der Daarna Curatoren Beide Ph. Zals Christelij School”.

Het zij verleden verslag va verband” i sche gesch „De Rotten

Spr. l moeilij staat in denis” e zoover h mers, h